

Gällivare kommun
Överförmyndarnämnden
982 81 Gällivare

Överförmyndarnämnden informerar

Bevaka rätt i dödsbo

Du som är god man eller förvaltare kan komma i den situationen att du ska bevaka din huvudmans rätt i ett dödsbo där huvudmannen är delägare. Du kan även förordnas att som god man bevaka en enskilds rätt i ett dödsbo, exempelvis ett minderårigt barn som inte kan företrädas av sin förmyndare eller att det finns en dödsbodelägare som finns på okänd ort. Oavsett hur ditt uppdrag startat gäller samma regler. Fortsättningsvis kommer ställföreträdare att användas som beteckning på gode män och förvaltare.

Ditt uppdrag som ställföreträdare går ut på att du ska se till att skifte, och i förekommande fall bodelning, av dödsboet sker så snart som möjligt och att din huvudman får ut sin arvslott i dödsboet. Sker inte skifte av dödsboet inom sex månader från det att bouppteckning förrättades och ingås inte avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo ska du som ställföreträdare lämna redogörelse till överförmyndarnämnden om anledningen till att dödsboet inte skiftats. En sådan redogörelse ska sedan lämnas in till överförmyndarnämnden var sjätte månad till dess att skifte av dödsboet skett eller att avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo upprättats.

Observera att avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo endast får ingås med överförmyndarnämndens samtycke, och att det är du som ställföreträdare som måste ansöka om samtycke från nämnden.

Bouppteckning

Bouppteckning för dödsboet ska ske inom fyra månader efter dödsfallet. Du som ställföreträdare ska se till att bouppteckning upprättas inom denna tid och du ska närvara vid bouppteckningen. Du måste även se till att bouppteckningen ges in till skatteverket senast en månad efter det att den upprättats.

Det finns möjlighet att ansöka om anstånd med att inkomma med bouppteckning hos skatteverket. Ansökan om anstånd måste ske inom tre månader från dödsfallet.

Har du frågor kring bouppteckning eller hur man ansöker om anstånd kan du vända dig till skatteverket.

Testamente och arvsavstående

Som ställföreträdare får du inte avstå från arv eller testamente för din huvudmans räkning. Du som ställföreträdare kan inte heller med giltig verkan godkänna ett testamente för din huvudmans räkning. Däremot kan du skriva under på att du tagit del av testamentet.

Är din huvudman bröstarvinge, och testamentet innebär att din huvudman inte får ut sin laglott ska du som ställföreträdare begära jämkning av testamentet.

Begäran om jämkning av testamente ska ske inom sex månader från det att du delgetts testamentet. Begäran om jämkning sker genom att du antingen begär att få ut din huvudmans laglott av testamentstagaren eller genom att väcka talan mot denne i tingsrätten.

Dödsboförvaltning

Efter det att bouppteckning upprättats ska du som ställföreträdare delta i dödsboets förvaltning och utredning. Alla boets tillgångar ska utredas och skulder ska betalas. I vissa fall måste du ansöka om samtycke från överförmyndarnämnden för åtgärder. Samtycke från överförmyndarnämnden krävs bl.a. för försäljning av fastighet eller bostadsrätt som tillhör dödsboet.

Efter det att boudredningen i dödsboet är klar ska boet avvecklas. Finns det en efterlevande maka eller make ska en bodelning först genomföras. Vid bodelningen delas makarnas egendom i två lotter, där den ena lotten tillhör den efterlevande och den andra delen tillhör den avlidne och ska skiftas. Var den avlidne gift ärver den efterlevande kvarlåtenskapen. Gemensamma barn är i detta fall efterarvingar och har rätt att få ut sitt arv när den efterlevande avlidit. Barn som inte är gemensamma, såkallade särkullbarn, har alltid rätt att få ut sitt arv vid sin förälders död. Är du ställföreträdare för ett särkullbarn kan du i vissa fall avstå från särkullbarnets rätt att få ut sitt arv till förmån för den efterlevande maken. Detta fordrar dock samtycke från överförmyndarnämnden. Särkullbarnet har rätt att få ut sitt arv som efterarvinge när den efterlevande avlidit, och förlorar inte sin arvsrätt.

Även om särkullbarn begär att få ut sin arvslott eller om den avlidne testamenterat bort sin egendom till någon annan än den efterlevande maken, har den efterlevande alltid rätt att tillgodogöra sig egendom i dödsboet som uppgår till fyra gånger det basbelopp som gällde vid dödsfallet.

Observera att sambo inte är arvsberättigad. Efterlevande sambo kan dock begära bodelning för gemensamt hem och bohag. Efterlevande sambo har rätt att få ut egendom som motsvarar två gånger det basbelopp som gällde vid dödsfallet.

Arvskifte eller avtal om sammanlevnad i oskiftat dödsbo

Vid arvskifte fördelas den egendom som finns i dödsboet. För skiftet ska det upprättas en handling som är undertecknad av samtliga dödsbodelägare, anger vilken egendom som fördelas och hur egendomens fördelats i skiftet (lottläggning). Tillgångarna ska tas upp till aktuellt marknadsvärde.

Du som ställföreträdare måste ansöka om samtycke från överförmyndarnämnden för egendomens fördelning i arvskiftet. För att nämnden ska kunna pröva om samtycke ska lämnas måste följande handlingar lämnas in tillsammans med ansökan:

- av samtliga dödsbodelägare undertecknad skifteshandling i original eller bestyrkt kopia
- i förekommande fall bodelningsavtal i original eller bestyrkt kopia
- ekonomisk redovisning över vad som hänt i dödsboet från dödsdagen till skiftesdagen som utvisar vilka tillgångarna är och vilka inkomster och utgifter som dödsboet haft
- i förekommande fall värderingsintyg
- övriga upplysningar av värde för skiftet.

När överförmyndarnämnden lämnat samtycke till egendomens fördelning ska du som ställföreträdare redovisa till nämnden att huvudmannens arvslott satts in på bankkonto tillhörande huvudmannen eller i förekommande fall att lagfart sökts på fastighet. Överstiger din huvudmans arvslott pengar till ett värde över ett prisbasbelopp ska den som genomför utbetalningen sätta in medlen hos bank eller kreditmarknadsföretag med uppgift att medlen endast får tas ut med överförmyndarnämndens medgivande (överförmyndarspär). Den som genomfört utbetalningen ska genast anmäla till Överförmyndarnämnden att medlen satts in.